

PO SESTANKU V MOSKVI

Sovjetska zveza in nemško vprašanje

Zborovanje se je skoro razbilo - Adenauer se je vdal

Bivanje nemškega kanclerja Adenauerja v Moskvi je bil dogodek izredne važnosti, ker se vsak politično misleč človek zaveda, da je od pomirjenja Sovjetske zveze z Nemčijo odvisen stalen mir v Evropi. Če se ti dve najmočnejši evropski državi ne sporazumeta, so vsi načrti o sodelovanju med zapadom in komunističnim vzhodom zidani na pesku.

Te osnovne resnice se ravno tako zavedajo Nemci kot Rusi. Ko je pretekli petek Bulganin otvoril sestanek, je dejal: zgodovina nas uči, da sta odtujenost in sovraštvo prinesla obema narodoma samo trpljenje, sodelovanje pa je njima zmerom donášalo obilne koristi. Kljub vsem težkim izgubam in razdejanjem, ki jih je pretrpelo v zadnji vojni, sovjetsko prebivalstvo ne sovraži Nemcev. Najboljši dokaz je v tem, da živi Sovjetska zveza v zelo dobrem razmerju z vzhodno Nemčijo. Sedaj bi hotela ustvariti slične odnose z zapadno. »Mi verujemo — je dejal Bulganin — da za take odnose ne bi smelo biti ovir.«

Za sedaj se Rusi zadovoljujejo s tem, da bi obe državi obnovili medsebojne diplomatske stike. Obenem naj bi Sovjetska zveza in zapadna Nemčija sklenili trgovinsko pogodbo ter začeli sodelovati na kulturnem in znanstvenem področju. Tako bi se polagoma ustvarilo prijateljsko ozračje med sprtima državama, v katerem bi bilo pozneje mogoče rešiti vsa boleča vprašanja, ki razdvajajo obe deželi.

ZEDINJENJE OBEH NEMČIJ

Predlog, ki so ga stavili Rusi, se zdi na prvi pogled zelo skromen in pameten, toda Adenauer ga je odbil. Sodil je, da bi bilo popolnoma nesmiselno podati se na dolgo pot v Moskvo samo zato, da se obnove redni diplomatski stiki s Sovjetsko zvezo. Saj take stvari opravijo navadno vlade na zelo preprost način: izmenjajo si dve pismi in s tem je zadeva urejena.

Če so ga že povabili v Moskvo — je rekel Adenauer — je treba tu razpravljati o najvažnejših spornih vprašanjih, ki ločijo obe deželi. Govoriti je treba predvsem o zedinjenju Nemcev v eno državo. Čeprav se zedinjenje ne more čez noč uresničiti, je vendar potrebno, da se že enkrat začne o njem razpravljati. Šele ko so se Rusi vdali, je stari Adenauer sprejel vabilo.

Z njim je potovala cela truma svetovalcev, strokovnjakov, tajnikov in tipkaric, 10 nameščencev tiskovnega urada, številni šoferji, 30 policistov in tudi 2 kuharja.

Ko je nemška javnost zvedela za te obsežne priprave, je bilo prebivalstvo prepričano,

da bodo v Moskvi padle velike in važne odločitve. Mnogi so si umišljali, da je zedinjenje Nemčije nekako že pred durmi.

Toda 2 dni pred odhodom, ko je Adenauer s svojimi spremljevalci imel že pripravljene kovčke za na pot, je prišlo presenečenje.

BOMBA IZ LEIPZIGA

Predsednik vzhodnonemške poslanske zbornice dr. Dieckmann je v Leipzigu razglasil »pogoje«, pod katerimi je mogoče izvesti zedinjenje Nemčije.

Združena Nemčija — je dejal — mora priznati sedanje državne meje na vzhodu in zapadu, kakor je že storila komunistična Nemčija. Gospodarski in družabni red v vzhodni Nemčiji mora ostati nespremenjen, to se pravi, da mora biti tudi v bodočnosti komunističen.

Agrarna reforma, s katero so bili na vzhodu razlašeni veleposestniki ter se je njihova zemlja podružabila, se mora po zedinjenju raztegniti na vso državo. »V Združeni Nemčiji« — je rekel dr. Dieckmann — ne

more v nobenem primeru biti mesta za veleposestnike.«

Te izjave so zelo važne. Komunistični voditelj dr. Dieckmann bi namreč ne mogel staviti Adenauerju takih pogojev, če bi bil Kremelj nasprotnega mišljenja. Samo po sebi umljivo pa je, da se Adenauer na tej podlagi ne bi mogel razgovarjati o zedinjenju. Saj bi to ne pomenilo nič drugega, kakor da bi Nemčija ostala tudi po združenju razklana na dva dela: na vzhodu bi vladal komunizem, v ostali državi zapadna demokracija. Tu bi prebivalstvo volilo svobodno, tam po navodilih totalitarnih voditeljev. Nikjer in nikdar ni še bilo na svetu države, v kateri bi bila v veljavi dva različna in nasprotujoča si politična in družabna reda.

Res je sicer, da Dieckmannovi pogoji niso bili uradni predlogi Moskve. Toda da jih je Dieckmann sploh mogel izustiti, je bil za Adenauerja dokaz, da Kremelj danes ne namerava resno razpravljati o zedinjenju Nemčije. Že na sestanku velike četvorice v Ženevi sta Bulganin in Hruščev izjavila, da je zedinjenje »stvar bodočnosti«.

Narodna korist je važnejša od kupčije

Ko je Adenauer videl, pri čem je, je nekaj časa ugibal, ali naj obisk v Moskvo prekliče. Končno se je odločil, da kljub vsemu potuje.

Vendar je svoje odposlanstvo zmanjšal od 150 na 120 ljudi ter izločil iz njega vse vidne predstavnike nemškega gospodarstva.

Nemški industrijalci so bili prepričani, da bo v Moskvi podpisana vsaj trgovinska pogodba ter izračunali, da se bo kupčija med obema državama povzpela že v prvem letu na eno milijardo nemških mark. Od tega so se jim obetali prav mastni zaslužki.

Adenauer je pa bil odločno nasproten, da bi na sestanku v Moskvi zmagovale trgovske koristi nad narodnimi. Uprl se je tem laže, ker se Nemčija nikakor ne nahaja v gospodarski krizi. Nasprotno! Njeno gospodarstvo se je po vojni mogočno razmahnilo in nemško ljudstvo živi v blaginji.

Ravno tako lahko trdimo o Sovjetski zvezi, da že davno ni več gospodarsko podrejena Nemčiji. Nekoč je bila Nemčija prva industrijska država v Evropi, danes je stopila na njeno mesto Rusija. Sovjetska zveza ima danes dva in pol do trikrat močnejšo industrijo kot Nemčija.

Leta 1932 je Rusija uvozila iz Nemčije še 46 in pol odstotkov svojih potrebščin in leta 1934 je prodala Nemčiji skoro eno petino svojega izvoženega blaga.

Ti časi so za vedno minili. Silovito narasla ruska industrija razpečava svoje izdelke večinoma v dežele svojih zaveznikov, s katerimi je ne le politično, temveč tudi gospodarsko tesno združena. Danes je samo še 30 odstotkov njenih proizvodov dostopnih zapadu.

Sovjetska Rusija in Nemčija sta torej postali druga od druge gospodarsko neodvisni.

Zato je Adenauer sklenil, da na sestanku v Moskvi ne bo potiskal v ospredje trgovskih zadev. Na srcu mu leže v prvi vrsti narodne in ne kupčijske skrbi: od Rusov zahteva, naj izpuste na svobodo vse nemške ujetnike, ki so 10 let po vojni še zaprti, in pa naj Moskva začne že resno misliti na zedinjenje Nemčije.

SPRETNA IGRA

Šele ko bodo ti dve vprašanji zadovoljivo rešeni, je poudarjal Adenauer, bo mogoče zares normalno razmerje med Nemci in Rusi. Dotlej nima smisla obnavljati rednih diplomatskih odnosov. Saj sovjetski in zapadnonemški voditelji lahko ostanejo kljub temu v dobrih, prijateljskih osebnih stikih.

Kremelj je pa čvrsto vztrajal pri zahtevi, da se morajo najprej uradno obnoviti diplomatski odnosi, nato bo šele mogoče sklepati o jetnikih in zedinjenju Nemčije.

Zakaj Adenauer tega ni hotel sprejeti?

Nadaljevanje na 3. strani

NOVICE Z VSEGA SVETA

»NA SVIDENJE V BONNU«

Včeraj zjutraj je Adenauer odletel iz Moskve v domovino. Ob slovesu je stisnil Bulganinu roko z besedami: »Upam, da se bova videla tudi v Bonnu.«

Moskovski sestanek je bil večkrat tako buren, da je Adenauer hotel kar zapustiti Rusijo in se pred časom vrniti domov. V osebnem občevanju je pa vladala med Rusi in Nemci ves čas največja ljubeznivost.

Po strastnih spopadih na uradnih sejah so Rusi prirejali Nemcem razkošne sprejeme v Kremlju, jim izkazovali vse mogoče časti in se z njimi šalili. Hruščev je Nemce tudi objemal.

Poslovilne Adenauerjeve besede dokazujejo, da sta se vladi končno tudi v politiki vsaj za silo sporazumeli. Adenauer se ne vrača domov praznih rok: Rusi so mu obljubili, da izpuste v najkrajšem času na svobodo vse nemške jetnike, ki so še zaprti. Tu ne gre za navadne vojne ujetnike, temveč za ljudi, ki so med vojno zagrešili v Rusiji zločine in bili zato obsojeni na dolgoletno ječo.

Njihova osvoboditev bo kljub temu zelo ugodno odjeknila v nemški javnosti ter Adenauerju politično koristila.

NA POTU SKOZI JUGOSLAVIJO

Grški kralj Pavel in kraljica Friderika sta si v spremstvu predsednika Tita in njegove soproge Jovanke ogledala Jugoslavijo. Najprej sta se ustavila v Beogradu, kjer je kralj daroval revežem 1 milijon dinarjev in ga je prebivalstvo povsod lepo sprejemalo. Nato sta šla v Zagreb, v Ljubljano, na Bled in k Bohinjskemu jezeru. Odtod je šla pot v Postojno. V slovti jami jima je zbor Slovenske filharmonije priredil koncert, ki je goste zelo navdušil. Nato so z avtomobili krenili v Opatijo in Pulj ter se ustavili na Brionih.

Kralj in kraljica se čudita lepoti krajev in napredku mlade jugoslovanske industrije. Pred vrnitvijo v domovino sta si ogledala tudi Split in Dubrovnik. Ta obisk je učvrstil prijateljstvo med balkanskima državama.

KAJ BO Z MEŠANIM ODBOROM

Po londonskem sporazumu bi se morala ustanoviti mešana italijansko-jugoslovanska komisija, da pomaga s svojimi nasveti in predlogi obema vladama ščititi pravice narodnih manjšin na tržaškem ozemlju. Na komisijo bi se lahko obrnil s pritožbami kdorkoli meni, da se mu godi krivica.

Slovenci težko čakajo, kdaj začne ta odbor posloovati, saj imajo dovolj vzroka za pritožbe.

Zakaj odbor ne deluje? Ker rimska vlada doslej ni še odobrila njegovega pravilnika. Jugoslavija je pravilnik potrdila 28. julija ter čaka, da isto naredi Italija.

ZELO SO HITRI

V londonskem sporazumu se je Italija obvezala, da skliče »v kratkem« mednarodno zborovanje, ki naj uredi promet tržaškega pristanišča tako, da bo zadovoljeval trgovske potrebe srednje Evrope in Balkana.

Šele sedaj, ko je minulo eno leto, se je Rim zganil ter povabil na sestanek Avstrijo, zapadno Nemčijo, Švico, Čehoslovaško, O-

grsko in Jugoslavijo. Vendar bi se zastopniki teh držav po pisanju laškega časopisja na sestanku le *posvetovali, sklepala* bi pa zatem rimska vlada. Tako stališče je v nasprotju z londonskimi dogovori: po njih bi morale o tržaški lukii sklepati vse prizadete države in ne le ena. Če bo Rim vztrajal pri svojem, bo zašlo zborovanje v velike težave. In škodo bo nosilo spet tržaško prebivalstvo.

POLETNE POPLAVE

V raznih krajih Južne Italije se je vreme nenadoma sprevrglo. Začele so nevihte in poplave, ki so posebno v Abrucih in v Lukaniji naredile na milijarde škode, odnašale hiše in uničile nasade. Tudi mrtve so potegnili iz naplavljenega blata. Vremenoslovci pravijo, da prihaja mrzli val z deževjem in nevihtami tudi v naše kraje.

ŠE ZMERAJ ŠTUDIRAJO

V Trstu se mudi podtajnik italijanskega zunanjega ministrstva Folchi, ki je predvčerajšnjim sprejel časnikarje na razgovor.

Na vprašanje, zakaj ni rimska vlada še objavila besedila londonskega sporazuma, kakor je to storila Jugoslavija, je odgovoril, da zadevo proučujejo pravniki v Rimu.

Časnikarji so hoteli tudi vedeti, zakaj oblastva ne ustavijo kazenskega postopka proti Škedenjcem in drugim Slovincem. Saj je postopek vendar v nasprotju z londonsko in tudi z mirovno pogodbo.

Državni podtajnik je odgovoril, da je tudi to vprašanje »v resnem študiju«.

Vprašali so ga tudi, zakaj ni še začela delovati mešana italijansko-jugoslovanska komisija, ki jo predpisuje londonski sporazum.

Odgovoril je, da ravnokar pregledujejo v Rimu pravilnik komisije. Tudi to vprašanje je torej »v resnem študiju«.

Ljudje se sprašujejo, zakaj gospodje toliko študirajo. Od podpisa posebnega statuta je minilo skoro eno leto in najvažnejša njegova določila so še vedno le na papirju.

Namesto da sporazum toliko študirajo, naj ga lepo izvedejo, kakor so se pred vsem svetom obvezali, pa bo mir v naših krajih.

MINISTROVA POHVALA

Zajec Nadja je pred kratkim položila z izvrstnim uspehom zrelostni izpit na slovenski trgovski akademiji v Trstu in ravno tako Terčič Bruno na tukajšnjem učiteljskišču.

Te dni sta prejela od ministra prosvete Paola Rossija pismo, v katerem jima čestita k uspehu, ki naj bo njima in profesorjem v ponos. Želi jima mnogo uspeha v bodočem poklicu.

in vendar se najdejo še med nami nezavedni in kratkovidni starši, ki se hoje pošiljati svoje otroke v slovenske šole.

ZAGREBŠKI VELESEJEM

Število obiskovalcev je letos večje, kot je bilo lani. Med drugimi je prišel v Zagreb tudi italijanski minister za zunanjo trgovino Mattarella. Tujei so opazili, da je jugoslovanska industrija precej napredovala. Na velesejmu so se pojavili popolnoma novi izdelki, tako n. pr. lepi filobusi, ki jih je Jugoslavija morala doslej uvažati. Prvih 25 jih dobi Beograd, nato pridejo na vrsto druga mesta.

Tu vidiš Diesel motorje za pogon čezocean-skih ladij, ki jih izdelujejo na Reki in v Pulju, tovarne in potniške avtomobile, izdelane po patentih Fiat in Sauer, motorna kolesa in »vespe« iz Kopra in Železnika, stroj, ki opere v 1 uri 3500 steklenic za mleko, in velikanske žerjave za gradnjo visokih stavb.

Gospodinje so presenetili prvi električni hladilniki, likalniki, štedilniki in sesalci prahu. Vse to je morala Jugoslavija doslej kupovati v tujini.

LAHKOMNI VOZAČI

V Združenih državah obhajajo od 1. do 3. septembra Dan dela in tedaj hiti vse na izlete v naravo. Vrvež avtomobilov je nepopisen, saj so jih letos naštel 25 milijonov na vseh cestah. Letošnji dnevi veselja so terjali 608 mrtvih. Le v dveh pokrajinah na severu ni bilo žrtev in zato sta prejeli od vlade posebno pohvalo.

NAJBOLJŠA VINA

Na mednarodni razstavi v Ljubljani je bilo na pokušnjo 588 različnih vin, od katerih je bilo 262 nagrajenih. Podelili so 17 zlatih in 164 srebrnih medalj, ostale so bile bronaste. Zanimivo je, da je Slovenija odnesla 8 zlatih medalj, in sicer za svoja izbrana štajerska vina. Mednarodno razsodišče je prisodilo Italiji 9 srebrnih, Nemčiji pa 10.

GRDE KUPČIJE

V Ameriki živi mnogo bogatih zakoncev brez otrok, ki bi radi kako dete posvojili, a preden ga dobe iz sirotišnice, minejo večkrat leta. Toliko prošenj je treba narediti.

Takoj so se pojavili posredovalci in se vrgli na trgovino z otroki. Neka sirotišnica v Texasu je zaslužila v 1 letu kar 400 tisoč dolarjev. Posredovalci kupujejo poceni celo še nerojene otroke ter jih drago prodajajo naprej. Na vse načine znajo obiti zakonske predpise. O trgovini z otroki razpravlja sedaj ameriški senat.

POMEMBEN OBISK

Londonska vlada je povabila Edvarda Karda, naj obišče Veliko Britanijo. Vabilo je dokaz, da se angleško-jugoslovanski odnosi dobro razvijajo. Obisk bo učvrstil in poglobil prijateljsko sodelovanje nad obema deželama.

SREČNA ŠVICA

Nad jetnišnico v švicarskem kantonu Uri vihra bela zastava v znak, da ni nobenega kaznjencea notri. Srečna Švica, kjer jetniščarji lahko kartajo ter puščajo vrata zapora na stečaj odprta. Drugod po svetu pa beremo o samih zločinih.

ŽILAVO DEKLE

Blizu Tulona v južni Franciji je zletela v zrak tovarna umetnih ognjev, pri čemer je neko delavko vso ožgalo. Okrevala je, a od tedaj čutila neprestane bolečine v glavi. Zdravnik je ugotovil, da se ji je pri nesreči zaril 8 cm dolg žebelj skozi lobanjo do možganov. Ko so ji ga izdrli, so se vsi čudili, kakšna žilava sila je v dekliču.

DRAGA POZABLJIVOST

Ko je milijonar Osborne prenočil v slovitem newyorškem hotelu Astoria, je naročil vratarju, naj ga zbudi zjutraj ob devetih. Ker ga ta ni zbudil ob določenem uri, je trgovec tožil upravo hotela za 500.000 dolarjev odškodnine, češ da je zamudil neko kupčijo in imel zato toliko zgubo. Pravdo je dobil.

Sovjetska zveza in nemško vprašanje

Nadaljevanje s 1. strani

Zato, ker ni hotel, da bi se v Moskvi pojavila kar dva nemška veleposlanika: eden bi zastopal kakor doslej vzhodno, drugi zapadno Nemčijo. Tako bi Adenauer sam *uradno priznal razkosanje svoje domovine v dve državi*. Njegovemu zgledu bi seveda sledile tudi druge dežele in posledica bi bila, da bi se s časom ves svet privadil na to, da je Nemčija razbita na dva dela. To ni mogel biti namen njegovega potovanja v Moskvo.

Čemu je stari in premeteni državnik kljub temu šel na pot? Najprej zato, da bi mu svet ne očital, da je proti pomirjenju. Razen tega je hotel s potovanjem zadati svojim političnim nasprotnikom v Nemčiji sami težak in odločilen udarec. Posebno socialisti so mu neprestano očitali, da bi bilo nemško zedinjenje že zdavnaj uresničeno. Če se ne bi nasiljal toliko na zapad, temveč se pogajal naravnost z Moskvo.

To je sedaj naredil in kakšen je uspeh? Vsak Nемеc mora spoznati, da je Kremelj zedinjenju nasproten in da mora zato Nemčija iskati pomoči tam, kjer jo edino lahko najde, to je pri zapadnih velesilah.

ADENAUER SE JE UKLONIL

To je vsekakor očiten notranjepolitičen uspeh Adenauerjev, četudi se je mož v trenutku, ko so že vsi mislili, da se je sestanek razbil, končno le vdal.

Privolil je, da se diplomatski odnosi med Sovjetsko zvezo in zapadno Nemčijo vendarle obnovijo. Dodal pa je, da iz tega ne sledi, da Bonn priznava zakonitost komunistične vzhodnonemške vlade. O tej trdi namreč Adenauer, da ni prišla na oblast v svobodnih demokratičnih volitvah, temveč s pomočjo sovjetske vojske. Zato nima nobene pravice govoriti v imenu ljudstva.

Da bi bila stvar še bolj jasna, je Adenauer poslal v Kremelj še pismo, v katerem izjavlja, da je edino njegova vlada opravičena govoriti v imenu vse Nemčije. V njem je tudi poudaril, da mora dokončne nemške meje določiti šele bodoča mirovna pogodba.

Dogovorjeno je, da Moskva na te izjave ne bo odgovorila. To so bili pogoji, pod katerimi se je Adenauer vdal.

Iz vsega tega spoznavamo, da se nemško vprašanje ne more rešiti v neposrednih pogajanjih med Bonn in Moskvo, temveč le med Sovjetsko zvezo in zapadom.

ZGODOVINSKA OBLETNICA

V nedeljo je v dvorani deželnihi stanov na goriškem gradu predaval znani zgodovinar Pier Silverio Leicht o preteklosti goriškega mesta. Proslava je bila mišljena kot petstoletnica, odkar je goriški grof Janez (umrl l. 1462), predzadnji na prestolu, podelil meščanske pravice tudi spodnjim mestnim okrajem.

Prva zgodovinska listina, ki govori o nastanku Gorice, je odlok nemškega cesarja Otona III. z dne 28. aprila 1001. V njem pravi, da daruje patriarhu Ivanu polovico gradu, Soikan in polovico mesta, »ki se v slovenskem jeziku imenuje Gorica« (quae selavonica lingua vocatur Goriza). Iz tega pisanja je vsakomur jasno, da so že leta 1000 bili v Gorici Slovenci in da so vsa zavijanja v tem pogledu zaman.

L. 1210 je naselje na Gradu dobilo tržne pravice. Zgornji del Gorice je pa dobil l. 1307 naslov mesta od grofa Henrika II. (umrl leta 1323). Spodnji del mesta se je proti koncu 14. stoletja razširil in mestno obzidje je tedaj teklo takole: z Grada k današnji gostilni »Zvezda« na trgu Sv. Antona, od tu preko Kraške ceste (danes Rabatta) do stolnice, od tam čez vrt uršulink (danes trg Rotta) po ulici Morelli zopet nazaj na trg »Traunich« mimo današnje prefekture k mestnim vratom v začetku ulice Rastello.

Grof Janez je l. 1455 na tako razširjeno Gorico raztegnil mestne pravice in mesto je plačevalo za to grofu po 14 mark letnih davščin. Imelo je svojega posebnega »gastald« ali župana. Proti koncu istega stoletja je Gorica dobila svoje »Constitutiones« ali Mestno knjigo, v kateri so bile zapisane njene pravice.

Iz vsega tega je razvidno, da so Slovenci od l. 1001 skozi vsa stoletja do današnjih dni bili poleg Italijanov zmerom grudorodni prebivalci Gorice.

sadje pojedla. Nato je zbežala. Bogsigavedi, kje sedaj razpostavlja obleke po stolicah.

DVOJNA MERA

Diego De Castro je priobčil v turinskem dnevniku Stampa uvodnik, v katerem pravi, da so Tržačani polni »globokega, obupnega nezaupanja« do rimske vlade, ker ne napravi nič, da bi z res temeljitimi ukrepi rešila Trst iz njegove težke krize. Nikdar — poudarja De Castro — ni še videl Tržačanov tako potrth in potlačenihi. Il Piccolo je zaradi odkritih besed De Castra pohvalil.

Če bi mi tako pisali, bi nas označili za — sovražnike Italije. Italijani smejo pač biti nezadovoljni, Slovenci ne! In vendar občutimo tudi mi posledice krize in povrhu se nam gode krivice tudi v narodnem pogledu. Udarjeni smo kot Tržačani in kot Slovenci. Toda Bog ne daj, da bi protestirali! Mi moramo biti zadovoljni, sicer nas ožigosajo za hujskače, iredentiste in plačance.

AMERIKA IN RDEČA KITAJSKA

Zastopniki obeh držav se že dolge tedne pogajajo v Ženevi, da bi ublažili nasprotja med Washingtonom in Pekingom. Razgovori so zelo trdi in težki.

Končno so se Kitajci in Američani vsaj v eni točki sporazumeli: civilisti, ki se nahajajo v eni ali drugi državi, se smejo svobodno vrniti domov. Pogajanja se nadaljujejo.

NOVICE

SAME NESREČE

Avtomobilisti še vedno ne verjamejo, da preži nanje na vsakem križišču smrt. Posebno nevarno je ono na »Dacu pri Žavljah«. Preteklo sredo je drvel po cesti iz Boljunca nemški avto z dvema mladima zakonskima paroma ter butnil na križišču v tovornik. Iz kupa zvitega železa so potegnili štiri že napol mrtva trupla.

USPEŠEN POUK

V Avstraliji predavajo policijski uradniki po šolah o nevarnosti nerazpočenih bomb in patron. Eden izmed njih je tako prepričevalno poučeval šolarčke, da so mu naslednji dan prinesli na mizo kar 10 bomb, češ da bi se lahko razpočile doma.

STRAŠNA SMRT

Dva dunajska planinca sta skušala preplezati gladke stene Lavareda. Ker se je vreme spreverglo, sta hotela po steni navzdol. Na gladki skali je pa 27-letni Matjašič zdrsnil in obvisel z vrvoja okoli vratu nad prepadom. Tovariš 18-letni Šatko je držal za vrvi in vpil na pomoč. Po petih urah je res prišla, a Matjašič je bil že mrtev, ker ga je zanka zadrgnila.

»BENDIMSKA ŠAGRA«

V Gorici bodo 2. oktobra obhajali na slovesen način praznik trgatve. Dopoldne in popoldne bodo po mestu sprevodi in vozovi, kjer bo prikazano delo ob trgatvi. Razume se, da tudi vinskih pokuševališč in razstav grozdja ne bo manjkalo.

OD PLUGA DO NOŽA

Tako se imenuje knjiga, ki je izšla v Argentini. V njej opisuje Pasquale De Simone, kako je pred 50 leti prišel raztrgan in nepismen iz Abrucev v Argentino. Najprej je

bil poljski delavec, nato šofer in potem mehanik. V prostem času je obiskoval večerne tečaje, nato je končal srednjo in visoko šolo, dokler ni postal zdravnik in sloveč kirurg. Zares človek železne volje.

AMERIKA BO POMAGALA

V Washingtonu so sklenili Jugoslaviji še nadalje pomagati pri krepitvi njenega gospodarstva. Amerikanci bodo med drugim dali denar, da se zgradi v Beogradu veliki most čez Savo v Zemun, nadalje široka avtomobilska cesta Zagreb—Ljubljana in končno za tujski promet velevažna cesta vzdolž vse dalmatinske obale od Reke do Črne gore.

VROČEKRVNI GIUSEPPE

Giuseppe Brasca iz južne Italije se je spustil v prepir s sprevodnikom openskega tramvaja, ker mu je povratni listek pred 1 uro zapadel. Ko je začel rjoveti, zmerjati in groziti, so ga orožniki odpeljali in nato mu je sodnija prisolila 4 mesece zapora. Tudi tu je hotel protestirati, a tedaj mu je sodnik prebral kazenski list, kjer je bilo zapisano, da je bil Giuseppe doslej že trinindesetkrat kaznovan.

NOČNA SRAJCA

K opremi nemškega vojaka je spadala od nekdanj tudi nočna srajca. Vojno ministrstvo v Bonnu je sedaj izdalo odredbo, s katero je bila nočna srajca odpravljena. Bodoči vojak bo imel opravo za borbo, uniformo za vaje in eno za sprehod. Spal pa bo v progasti pižami.

IŠČEJO OPICO

V Trentu je iz cirkusa Togni ušla opica. Primahala jo je v neko vas ter šla v stanovanje ondotne učiteljice. Tu je uvrstila vse vaze za rože sredi sobe, nato odprla omare ter razložila vse obleke po stolih in postelji. Ko se je pred zrcalom močno napudrala, je šla na vrt in skočila na drevo, kjer je vse

Dopisi s Tržaškega

OPČINE

Preteklo nedeljo je bil na Opčinah sedmi veliki romarski shod, ki so ga priredili slovenski verniki tržaške škofije. Kljub slabemu vremenu so se že v zgodnjih popoldanskih urah začeli pred opensko cerkvijo zbirati številni verniki, ki so prihitali iz najbolj oddaljenih slovenskih župnij, da počaste skupno fatimsko Mater božjo. Ob 16. uri je bila v farni cerkvi večerna maša. Nato se je razvil slovesen sprevod, v katerem je šest mladeničev nosilo kip nebeške Kraljice, medtem ko so beločlečena dekleta trosila po poti cvetlice. Med procesijo so visoko v nebo donele slovenske marijanske pesmi, godba pa je igrala priložnostne glasbene vložke.

Pogled na mimoidočo množico je bil močnejši in Openci ne bodo dolgo mogli pozabiti te slovesnosti.

Pred cerkvijo je prisotnim spregovoril doberdobski župnik g. Kretič, ki je v klenih in jedrnatih besedah orisal pomen današnjega shoda ter poudaril važnost Marijinega češčenja za slovenski narod. Nedeljski shod je bil odraz krščanskega prepričanja ogromne večine tržaških Slovencev ter dokaz njihove bitnosti na tukajšnjih tleh.

LONJER

Lonjerci te dni pridno pobiramo češplje ter jih vozimo na trg. Letos se na splošno ne moremo pritoževati nad tem pridelkom, ker je obilen. Nikakor pa nismo zadovoljni s prodajno ceno, ki je še precej nizka: od 20 do 30 lir za kg.

Starejši vaščani se še prav dobro spominjajo srečnih časov, ko so smeli češplje in tropine prekuhati v žganje, ki so ga nato prav dobro prodali v mesto. Danes smejo sicer kmetje na Tržaškem kuhati tropinovec, a le za lastno uporabo. Za češplje pa bi morali plačati previsok davek, tako da se jim kuha ne izplača. Bog ve, če bodo v Italiji kdaj uvedli prosto žganjekuho, kakor so že zdavnaj naredile druge države.

Nedavno tega so nam po dolgem oklevanju vendar lepo uredili cesto na Katinari. Sedaj bi bilo treba še temeljito popraviti pot ali bolje kolovoz Lonjer-Katinara, ki je obupen. Nič ne bo pomagalo, če občina odredi, naj se cesta posuje s peskom, kakor so doslej delali. V deževnih dneh je tu tako blato, da se ljudje tej sicer važni poti raje izognejo. Najbolje je cesto asfaltirati. Preteklo nedeljo smo spremili k večnemu počitku g. Josipino Čok, vdovo Golob. Pokojnica je živela pri Sv. Ivanu, a si je vedno želela biti pokopana na našem pokopališču, kjer počivajo njeni domači.

Gospa Čokova je izšla iz znane županove družine, ki je dala tržaškim Slovincem mnogo odličnih mož, med katerimi pok. dr. I. M. Čoka in pok. učitelja Andreja Čoka.

Naj ji bo lahka domača zemlja! Preostalih naše globoko sožalje.

BORŠT

Novo šolsko leto je pred vrati. Že ta teden se začne vpisovanja, prve dni drugega meseca pa redni pouk. Vse kaže, da bodo letos imeli v Borštu nad 60 učencev, tako da bo naša šola številčno najmočnejša v vsem Tržaškem bregu.

Zato med našimi starši že danes vlada

splošno zanimanje, ali bodo šolska oblastva letos namestila še četrto učno moč, za katero so Borštani že lani zaprosili. Gospode pri šolskem skrbništvu želimo opozoriti na svečano obljubo, ki so jo dali našim materam, ko so lani prišle prosit novega učitelja.

Tedaj jim je višji nadzornik za osnovne šole dejal, da se jim bo njihova želja letos brez nadaljnje izpolnila.

Kmalu bomo torej imeli priliko videti, ali bodo šolska oblastva znala držati besedo.

Naj danes ponovno poudarimo, da je nova učna moč neobhodno potrebna za reden in temeljit potek šolskega pouka v naši vasi.

PREBENEG

Zadnjič smo napisali, da marsikateri naš vaščan še danes čaka na obnovo hleva, senika in kleti. Dejali smo, da je to stanje silno škodljivo za našo vas, katere prebivalci se bavijo predvsem z živinorejo.

Pri nas pa imamo še druge težave, ki ravno tako silno ovirajo razvoj našega gospodarstva. Mislimo tu na vodovod. Prebenedeg je sicer bolj srečen kakor Jezero, ki zdrave pitne vode sploh nima, vendar menimo, da naša edina vodna pipa ne zadostuje niti ljudem niti živini. Kakor so se oblastva potrudila, da so nam speljala vodovod v vas, tako naj nam omogočijo, da si sedaj proti primerne-

mu plačilu spravimo vodo v hiše.

Zelo bomo hvaležni občinski upravi, če bo v doglednem času ugodila naši veliki želji.

DEVIN

Devinski princ, ki se je po dolgih letih bivanja v tujini pred kratkim za stalno naselil v svojem gradu, priredi prihodnji petek svečan sprejem na čast evropskim vseučiliškim profesorjem, ki te dni zborujejo v Trstu. Za to priliko so popolnoma preuredili grajske prostore ter jim dali prejšnje starinsko lice, ki so ga bili Angleži v dobršni meri odpravili.

V petek zvečer bo grad razsvetljen tudi od zunaj, med sprejemom pa bodo spuščali umetne ognje. Starejši vaščani pravijo, da so bili nekoč lepi umetni ognji neka posebnost devinskih graščakov. Zdi se, da hoče sedanji gospodar to navado ohraniti.

Med 140 univerzitetnimi profesorji, ki so se zbrali v Trstu, so tudi trije Jugoslovani: dr. Butozan iz Sarajeva, dr. Iveković in dr. Žuvela iz Zagreba.

Tržaški Slovenci prav gotovo toplo pozdravljajo prizadevanje devinskega princa za uresničenje splošne evropske zavesti, za kar je bil sklican kongres v Trstu; ne morejo pa pohvaliti prinčevega ravnanja s tukajšnjimi Slovenci. Dovolj je, če se spomnimo, da se begunsko naselje v Secljanu gradi na zemlji, ki jo je princ Thurn-Taxis prostovoljno in velikodušno odstopil laškemu kolonistom.

Starši, dajte svoje otroke v slovenske šole! Laže bodo prišli do službe, če bodo dobro obvladali oba deželna jezika!

VPISOVANJE IN IZPITI NA LJUDSKIH ŠOLAH

Šolsko skrbništvo v Trstu sporoča, da se 16. septembra začne na ljudskih šolah popravni izpiti ter vpisovanje otrok za šolsko leto 1955-56. Vpisovanje traja do 27. septembra.

1. oktobra bo šolska maša, 3. oktobra se pa začne redni pouk.

Natančnejša navodila dobe starši pri didaktičnih ravnateljstvih.

— o —

VPISOVANJE V OTROŠKE VRTCE

Županstvo v Trstu sporoča, da se bo vpisovanje v otroške vrtce začelo v ponedeljek, 19. septembra. Pri vpisu je treba predložiti rojstni list, potrdilo o cepljenju proti kozam in davici ter zdravniško potrdilo za oči.

V otroške vrtce se sprejemajo otroci, ki so na dan vpisa izpolnili 3 leta.

VPISOVANJA UČENCEV NA SREDNJIH ŠOLAH

Na višji redni in klasični gimnaziji v ulici Lazzaretto vecchio 9-II se vpisovanje učencev za šolsko leto 1955-56 nadaljuje do 25. septembra. Prošnje sprejemajo v tajništvu vsak dan od 9. do 12. ure.

— o —

Na trgovski akademiji pri Sv. Ivanu (Piazzale Gioberti 4) bo vpisovanje učencev trajalo do 25. septembra vsak dan od 9. do 12. ure.

Usposobljenostni izpiti pa se pričnejo 19. septembra ob 8.30.

— o —

Ravnateljstvo Industrijskega strokovnega tečaja s priključenim tretjim razredom v Nabrežini in z oddeljenimi razredi pri Križu sporoča, da je vpisovanje v I., II. in III. razred vsak dan do vključno 24. septembra, in sicer v ravnateljstvu v Nabrežini. Staršem priporočamo, da pohite z vpisom otrok in ne odlašajo na poslednji dan.

— o —

Vpisovanje na nižji trgovski strokovni šoli v Trstu pri Sv. Ivanu je vsak delavnik od 9. do 12. ure. Trajalo bo do vključno 25. septembra. Šolnine ni.

PREDNOSTNE LESTVICE

Šolsko skrbništvo sporoča, da bodo do 21. septembra objavljene na višji realni gimnaziji v Trstu, ul. Lazzaretto Vecchio 9/I, dokončne in izvršene prednostne lestvice za podelitev poverjenih in nadomestnih mest na slovenskih srednjih šolah za šolsko leto 1955/56.

T O V A R N A

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

Dopisi iz Goriške

SOVODNJE

V torek, 6. septembra, sta praznovala zlato poroko g. Afra in g. Karel Melzer. Slavljenca sta pri dobrem zdravju in čila. V Sovodnje sta se priselila iz Mirna. Gospod Karel je po rodu Čeh. Pozna ga skoro vsak goriški Slovenec. Zanimivo je, da se je poročil z gospo Afro Kobole v Mirnu pred 50 leti ravno na svoj rojstni dan. Slavje v cerkvi in na domu je bilo kar prijetno in veselo. Pri sv. maši so jima lepo prepevali naši pevci. Domači župnik je imel nanju lep nagovor.

Zlatoporočencema vsi vaščani iz sreča čestitamo in jima želimo tudi v prihodnosti obilo sreče in božjega blagoslova.

V naši vasi je zaprosilo za prepustnice že nad 300 ljudi; upamo, da bodo prva dovoljenja izdana že ta teden.

TRŽIČ

V zadnjih dopisih smo se že pritožili nad žalostnim pojavom tatvin v našem mestu. Pretekli teden so tatovi postali še posebno predrzni. Iz ladjedelnic so odnesli velike količine niklja. Škoda znaša 20 do 25 milijonov lir. Tako vsaj pišejo italijanski listi.

Doslej policija še ni zalotila zlikovcev. Enega imajo sicer v kehi; na njegovem domu so našli precej blaga, ki je bilo ukradeno v ladjedelnici, a o niklju tu ni bilo sledu. Ker je nikelj važen tudi za vojaške namene, namigavajo nekateri laški listi, da gre tu za vojaško vohunstvo. Morda pa bo policija imela v prihodnjih dneh kaj več sreče.

ŠTANDREŽ

V Štandrežu letos smrt kosi na desno in levo. Pred dnevi sta umrla kar dva domačina v 54. letu starosti, in sicer Zavadlav Franc in Nanut Anton. Prvi si je vzel sam življenje; pravijo, da zaradi neozdravljive bolezni. To je letos pri nas že tretji samomor. Pogreba se je udeležilo obilo domačinov. Naj mu bo Bog usmiljen sodnik.

Nanut Anton pa je umrl v Parmii, kamor so ga kot železničarja za časa fašizma premestili. Topla želja, da bi svoj težko zaslužen pokoj užival v rodni vasi, se mu žal ni izpolnila; hitra smrt je napravila konec njegovim računom. Naj v miru počiva v tuji zemlji. Preostalim članom obeh hudo zadetih družin naše globoko sožalje.

ŠTEVERJAN

V nedeljo popoldne so obiskali našo vas koroški bratje. Sprejeli smo jih pred lepim spomenikom, ki je posvečen žrtvam druge svetovne vojne. Povedali so nam, da jim spomenik zelo ugaja. Le škoda, da Korošci zaradi slabega vremena niso mogli uživati prelepega razgleda, ki ga Števerjan nudi na Brda, Furlanijo, goriško ravan, na Vipavsko in ob večerni zarji zlasti na gorske velikane.

Ko so si ogledali spomenik, so se skupno z domačimi pevci zbrali v gostilni na Dvoru, kjer so nekaj ur veselo prepevali slovenske narodne pesmi. Njihov izlet bi bil še lepši in veselejši, če bi bili Števerjanci pravočasno zanj zvedeli.

Veliko domačih pevcev in pevk ter drugih vaščanov je že preteklo soboto odromalo na Sv. Višarje. Vrnili so se v nedeljo, in sicer

nekaj ur po odhodu Korošcev. Vaščani so bili z romanjem zelo zadovoljni, čeprav jim je slabo vreme nagajalo.

Dež je Korošcem sicer izlet skvaril, a kot kmečki sinovi so vedeli, da je bila zadnja ploha za briškega kmetovalca prava mana. Premalo ga je pa bilo, da bi nas rešil največje skrbi: pomanjkanja vode. To strašno muko more odpraviti le gradnja prepotrebne vodovoda. Bog ve, kdaj se nam bo ta naša prevoča želja izpolnila.

POZIV SLOVENSKIM STARŠEM V GORICI

Slovenskim staršem priporočamo, da čimprej vpišejo otroke v slovensko glasbeno šolo na Kornu. Priglasijo naj se vsi, ki imajo veselje do glasbe. Vpisovanje se je že začelo v ponedeljek. Vse ljubitelje glasbe obveščamo, da se bo letos poleg klavirja poučevala tudi harmonika. To glasbilo je našim ljudem zelo priljubljeno. Na novo se je uvedel letos tudi pouk roga, pozavne in trombete, da se tako izučijo naraščaj za godbo na pihala.

Kdor želi podrobnejših pojasnil, jih lahko dobi vsak dan v Glasbeni šoli na Kornu št. 8 od 9. do 11. in od 16. do 18. ure.

IZ DOBERDOBA

Že v zadnji številki smo poročali, da Doberdobski z veliko pozornostjo zasledujemo delovne razmere v tržiških ladjedelnicah. Vsi vemo, da se zanje zanimajo zlasti kraški delavci, ki so bili pred več meseci začasno odpuščeni. Nova delavska komisija pri oddelku za izdelovanje železniških vagonov (OMFA) je pretekli teden razglasila obširno in razveseljivo poročilo. V njem navaja različna dela, ki jih bodo ladjedelnice v kratki bodočnosti izvršile. Izdelali bodo n. pr. različne dele za traktorje in okoli tisoč ladijskih okenec raznih vrst; zgradili bodo tudi precej avtobusov in 19 čolnov. Pomembno je, da bo ravnateljstvo nakupilo precej novih strojev, s katerimi bodo mogli izvršiti nadaljnja naročila; v delu imajo danes tri vagone, vseh pa bodo v kratkem zgradili deset. Ravnateljstvo je obvestilo notranjo komisijo, da vodi pogajanja doma in v tujini o gradnji novih železniških vagonov in da računa na ugoden zaključek. Novembra bo začel obratovati tudi oni oddelek, ki zaradi pomanjkanja jekla doslej ni mogel zaposliti delavcev.

Za delavce najbolj razveseljiva je pa vest, da bo oddelek OMFA v najkrajšem času ponovno zaposlil vse tiste delavce, ki so bili začasno odpuščeni.

Naše kmetovalce in njihovo zemljo pa je razveselil zadnji dež, ki jo je vsaj nekaj osvežil. Če nam bo nebo tudi v prihodnjih dneh malo naklonjeno, bo letošnja letina kar dobra.

IZ KRMINA

V ponedeljek je imel naš občinski svet važno sejo, na kateri so svetovalci razpravljali o gradbenem načrtu, ki naj se čimprej izvrši v našem mestu. Seje se je udeležil tudi poslanec Baresi.

Drugače pa je pri nas danes v središču zanimanja praznik grozdja, ki se bo slovesno začel 24. septembra. Pravijo, da bo letos še lepši kot lani.

IZ GRADEŽA

Že nekaj tednov vlada v našem mestecu veliko razburjenje, ker ravnateljstvo tovarne »Arrignon« hoče zapreti svoj obrat, češ da ima z njim le zgubo. Število delavcev se je v tej tovarni že tako precej skrčilo v zadnjih letih, danes pa vendar zaposluje še 100 delavcev in delavk. Da bi namero ravnateljstva preprečili, so delavci tovarno kratko malo zasedli in jo stražijo noč in dan. Človek ima vtis, da ravnateljstvo zlorablja delavce zato, da bi iztisnilo od države primerno vojno odškodnino, ki je doslej še ni dobilo. Medtem so bili na prefekturi še razni razgovori, kako naj se tovarna ohrani in njena proizvodnja izboljša. V zadnjem času je to stvar v roke deželno vodstvo Krščanske demokracije in vso pozornost ji je posvetil državni podtajnik Ferrari Aggradi. Prepričani smo, da bodo tovarno ohranili in njeno proizvodnjo še povečali že zaradi tega, ker je to edino industrijsko podjetje v našem mestu.

IZ OGLEJA

V ponedeljek so v Ogleju slovesno otvorili popolnoma obnovljeni muzej. Starodavno niesto je med Slovenci ovekovečil Prešeren v nesmrtnem Krstu pri Savici. Zaradi zgodovinskega pomena pravijo Ogleju »drugi Rim«. Pri slovesni otvoritvi sta bila navzoča tudi minister za prosveto Rossi in nadškof msgr. Ambrosi.

IZPITI IN VPISOVANJE NA LJUDSKIH ŠOLAH

Na vseh ljudskih šolah bodo tako v doberdobskem kakor v goriškem okrožju izpiti čez 1., 2. in 4. razred dne 20., 21. in 22. septembra.

V doberdobskem okrožju bodo izpiti čez 3. in 5. razred v naslednjih dneh: v Doberdobi, Sovodnjah, Rupi in Jamljah 22. in 23. t. m., v Ronkah, Gabrijah, na Vrhu in v Dolu pa 24. in 26. septembra.

VPISOVANJE

bo v goriškem okrožju od 20. do 30. t. m., v doberdobskem pa od 26. do 30. septembra. Otroci, ki so se rodili l. 1949 (1. razred), morajo ob vpisu predložiti rojstni list ter potrdilo o cepljenju proti kozam in davici. Novo šolsko leto se otvori na vseh šolah 1. oktobra s šolsko sv. mašo, redni pouk pa se začne v ponedeljek 3. oktobra ob 8.30 uri.

Čez 3. in 5. razred pa bodo izpiti v goriškem okrožju po temle redu: v Gorici, Štandrežu, Pevmi, Podgori, Števerjanu in na Valerišču dne 20., 21. in 22. septembra, na Plešivem pa dne 23. in 24. t. m., v Jazbinah dne 26. in 27. t. m., v Mirniku (tudi za Škrljevo) pa 29. septembra.

ZNANA URARNA IN ZLATARNA

M. Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 19
(Gospeska ulica)

Bogata izbira švicarskih ur, moderno in lično izdelana zlatnina

Cene zmerne · Popravila z jamstvom

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

IZ REZIJE

Kljub ogorčenim protestom domačinov in vseh Rezijanov, raztresenih po svetu, je bila 500 let stara lipa na trgu v Ravenci neumljena posekana. Prastaro drevo je bilo za vse Rezijane prava narodna svetinja, saj so se stoletja pod njo zbirali rezijanski očetje v »sosjednje«; in prav zato je bila ta lipa živ spomenik rezijanske zgodovine ter samoupravnega življenja naših očetov.

Ko se je raznesla vest, da bodo lipo posekali, so pritekli ljudje iz vseh rezijanskih vasi, da bi jo še enkrat videli. Udarci sekire so odmevali v njihovih sreih in marsikatero oko se je orosilo. Dogodek je bil tako pomemben, da so o njem pisali vsi furlanski listi. Celo po radiu so o njem govorili. Kaj bodo občutila srca Rezijanov po svetu, ko bodo izvedeli za to dejanje? Vnuki in pravnuki bodo preklinjali občinsko upravo, ker je uničila spomenik, ki je vezal vse Rezijane v eno samo družino. Sedaj sekajo lipo, odstranjujejo stare navade in svojevrstne običaje, ki so vzbujali zanimanje tujcev za našo dolino. Tu ostane le »makoj uoda ano prod«, kakor poje stara rezijanska pesem.

ZANIMIV PROTEST

Tudi Rezija ima svoje čudake. Furlanski časopisi so pred dnevi pisali o 22-letnem rezijanskem fantu Vincencu Di Lenardu, ki je vzbudil pozornost vseh Videmčanov.

Na prav izviren način je mladenič dal duška svojemu ogorčenju, ker je bilo nogometno društvo »Udinese« preganano iz A v B ligo. Ko je 31. avgusta nad Vidmom razsajala huda nevihta, je mladi Rezijan kakor mačka splezal na streho nekega poslopja in od tu na stolp, kjer bijeta bronasta moža Videmčanom ure. Tu se je ponosno razkoračil ter raztegnil lepenko z napisom: »Ostanem tu, dokler ne bo 'Udinese' zopet v A ligo.« Kljub hudemu nalivu se je na trgu zbralo obilo ljudi, ki so pogumnemu mladeniču navdušeno ploskali. Neki gospod mu je vrgel dežni plašč, usmiljena gosa pa je žrtvovala svilen dežnik. Tri dolge ure se je policija trudila, da bi drzni fant zapustil stolp in bi mogla ponovno vzpostaviti promet po glavnem mestnem trgu. Moral je priti sam kvestor, da se je mladenič vdal. S svojo drznostjo si je Rezijan pridobil simpatije Videmčanov, ki so seveda vsi za »Udinese«.

IZ ŽABNIC

Predpreteklo nedeljo smo ob izredno lepem vremenu praznovali farnega zaščitnika sv. Egidija. V soboto in nedeljo je prišlo na Sv. Visarje kljub slabemu vremenu obilo romarjev, zlasti veliko Goričanov kakor tudi romarjev iz Avstrije. V cerkvi je bilo slišati prelepo slovensko petje. Avstrijski romarji pa so se izkazali s peto mašo, pri kateri je odlično igral njihov orkester.

V sredo smo ob obilni udeležbi ljudstva iz Kanalske doline pa tudi iz bližnjih koroških vasi pokopali rojaka č. g. Anderwalda Luko, ki se je težko ponesrečil na vožnji z avtomobilom v Furlanijo. Zaradi hudih poškodb je g. Anderwald umrl že v ponedeljek. Ob prometni nesreči so se precej poškodovali tudi njegovi trije spremljevalci.

Na zadnji zemeljski poti so ga spremljali sobratje iz Kanalske doline, Goriške ter Avstrije.

Pokojnik se je rodil v Žabnicah leta 1903. v duhovnika je bil posvečen leta 1931. Služboval je nekaj časa kot kaplan v Solkanu, že leta 1932 pa je bil zaradi slabotnega zdravja upokojen.

BELI GRAD

ZAKLETI GRAD

Pa ta lepa doba ni dolgo trajala. Ko je Napoleon sprevidel, da mu njegova mehiška kupčija ne bo dovolj nesla, je začelo tudi pri avstrijski legiji iti na slabo. Plača se ni redno izplačevala, hrana se je vedno slabše kuhala. General Thum je odstopil, ker se je sprl z maršalom Bazainom, ki je »Meksikajnarje« pošiljal vedno v prve vrste. Mnogi so padli, nekateri so iz legije zbežali. Pravega poveljstva ni več bilo. Slovanski bataljoni so pa še ostali zvesti.

Ko se je cesar na pritisk dvorne okolice umikal proti Queretaru, je novi poveljnik polkovnik Kodolič s še tremi častniki, med temi je bil vitez Pokorn, zbral in organiziral razbite ostanke legije »Meksikajnarjev«. Začeli so se težki dnevi v obleganem Queretaru. Sedem tisoč obleganecv se bori proti 40.000 juaristom. Zmanjka jim pitne vode, le še konjsko mrhovino imajo v mestu za hrano. Pri tem pa vedni napadi. Gorje, kdor pade sovražniku v roke! Smrt je neizogibna. Vsako noč plavajo mrtva trupla po reki, ki teče skozi mesto. To je šlo na živce in mnogo jih je bilo med našimi »Meksikajnarji«, ki so se kesali, da so zapustili rodne kraje. A vendar so ti v bojih skušeni možje vzdržali. Čast in prisega, usmiljenje do nesrečnega cesarja, še bolj pa zavest, da je pred njimi samo zmagala ali smrt, jih je prikovala na obrambne postojanke.

VITEZ POKORN PRIPOVEDUJE

Med temi hrabrimi, zvestimi, od miramarske zakletve zaznamovanimi borci je bil vitez Pokorn.

Nekega nedeljskega popoldneva sva se s prijateljem Batjuško, kateremu je bil vitez za botra, odpravila na Šempetersko cesto v Ljubljani. Dolgo let je že tega. Prijatelj mi

je o mehiškem junaku že nekajkrat pripovedoval čudovite zgodbe. Blizu cerkve, nasproti nekdanjega župnišča, sva potrkala. Prišla je odpret postarana služkinja in povedala, da je vitez v svoji »mehiški« sobi. Malo v strahu sva se znašla pred častitljivim, a še vedno žilavim starcem. Sedel je v naslanjaču pod razpeto avstrijsko in mehiško zastavo. Po stenah naokrog so visele trofeje in odlikovanja iz mehiške vojne. Ko si je stotnik pogladil dolgo, rjavo brado, ki jo je nosil kot njegov poveljnik Maksimilijan, naju je posedel na divan. Sonce je že zahajalo in se odbijalo na sivih zidinah stare cukrarne, ko je stari vojak pogledal skozi okno.

»Vidita, tam smo se zbirali. Na stotine nas je bilo. Koliko nas je prišlo nazaj?« je vzdihnil ob bridkih spominih.

»Pa boste kaj povedali, boter, kako je bilo,« se je ojunatil Batjuška in mi pomežiknil.

Čaj v samovarju je tiho prekipeval, vitez Pokorn pa je pričel.

»Njegovo Veličanstvo cesar,« je s solzo v očesu nadaljeval vitez Pokorn, »se je pokazal velikega v nesreči. Vse zakletve in grehe habsburškega rodu je sam poplačal. Ko smo ga Meksikajnarji bolje spoznali, smo ga še bolj vzljubili. On nam je rad vse poplačal. Na bojnem polju sem prejel od njega viteško krono.«

»Če vas ne motiva, ali bi nam še konec mehiške žaloigre odkrili,« sva oba poprosila.

»Prav nerad se spominjam. Pa bodi, morda poslednjikrat pripovedujem.« Vžgal si je pipo in se zleknil v naslanjač. V izbi je bilo že temačno, ko je glas starega viteza zamolklo pripovedoval kot z onkraj življenja.

»Zvestih čet je imel cesar malo več. Naj-

bolj se je zanesel na nas. Že dva meseca je trajalo obleganje. Proti koncu aprila je cesar poklical k sebi štab. Naš besednik je bil grof Salm. Svetovali smo mu, naj vsa posadka naredi izpad iz Queretara in se prebije k prestolnici ali k morju. Načrt je bil premišljen do kraja. Jaz sem poveljeval prvi napadalni koloni. Bilo je ob zori 27. aprila, ko smo z noži v zobeh in z bombami iznenadili sovražnika. Predrli smo njegove vrste in prišli že do Escobedovega šotora. V boju je nekajkrat stal poleg mene sam Maksimilijan. »Živio« in »Hura« smo mu vpili, ko se je zalesketala njegova sablja. Kar se oglasi bojna tromba — k umiku. Zdaj smo pa mi s težavo odbijali juariste in krili cesarja, ki se je na konju umikal. Drugi dan zjutraj smo zvedeli, da nam Miramon ni sledil, ko smo že pognali sovražnika v beg. Nevarnost je bila, da bi bili s cesarjem vred odrezani, zato smo se morali umakniti. Pri raportu sem iz cesarjevih rok prejel odlikovanje.

Začeli so se strašni dnevi. Vsak dan je na okopih kdo izmed naših zmanjkal. Sredi maja smo se spet zbrali pri cesarju na posvet in sklenili, ali predreti sovražni obroč, ali častno umreti. Stisnili smo si roke za slovo. Opolnoči bi se moral biti zadnji boj.

Pa je prišlo drugače. Izdajalski polkovnik Lopez je bil tudi na našem posvetu. Ob enajstih je šel h cesarju, takrat si je že popolnoma pridobil njegovo zaupanje. Pregovoril ga je, da je izpad določil za naslednji dan, češ da je sovražnik pripravljen sprejeti častno premirje. Ko je to dosegel, je bivši francoski podrepnik Lopez — vitez je ob tem imenu jezno tresčil s pestjo po mizi — šel h generalu Escobedu in mu sporočil, da je naš napad odložen. Sam se je postavil na čelo sovražne kolone, ki se je prithotapila do prvih naših straž. Zaklical je geslo, straže so povesele orožje, a v hipu so ležale prebodene na tleh. Mi pa smo zaman čakali znak za napad.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Dve, tri drobtinice

O Francu J. Finžgarju

(Nadaljevanje)

Osebo pa sem spoznal tega znamenitega moža po maturi. Bil sem v velikih težavah. Rad bi bil šel v Ljubljano na univerzo, a nisem imel sredstev za to. Gimnazijo sem študiral v oddaljenem provincialnem mestu in Ljubljana mi je bila čisto nepoznana, še bolj pa njeni ljudje. Kdo bi mi pomagal, če ne že materialno, pa vsaj s koristnim nasvetom? V tej stiski sem se domislil dveh mož: nekega katoliškega političnega veljaka in pa — pisatelja Finžgarja. Ceravno nisem poznal ne enega ne drugega, sem si vendar skušal dopovedati, da imam neko zvezo z njima. Do prvega, sem mislil, da se lahko obrnem, ker sem vsa mladostna leta požrtvovalno delal v katoliških kulturnih in telovadnih organizacijah, katerim je bil on vrhovni predsednik, do Finžgarja pa zato, ker je bil kot urednik mesečnika Mladika šele pred kratkim priobčil neko mojo pesem. (Res je, da mi je zanj po pošti poslal honorar 70 dinarjev in da je s tem formalno z menoj opravil, vendar sem mislil, da je nekaj moralne pravice zame le še ostalo.)

Tako sem se torej podal v Ljubljano. Imel sem s seboj denar za vlak, za vpis na univerzo in za en dan življenja. Drugega pa nič. Niti kovčka ali cunice mi ni bilo treba nositi, ker je bilo vse moje premoženje samo tisto, kar sem imel na sebi. Jasno, da je bila prva moja skrb, ko sem prišel v Ljubljano, da obiščem svoja dva »moža«.

Prvi, advokat, me je sprejel v svoji pisarni in — to moram reči — z odprtimi rokami. Trdil je celo, da sva že stara znanca in komaj sem mu dopovedal, da še nisem imel te časti in da mora biti v zmoti. »Nič ne de, nič ne de,« se ni dal motiti, »saj ste naše gore list! Svoji k svojim, svoji k svojim, kaj ne?« Posadil me je v mehak fotelj, da sem se v njem skoraj izgubil, in me začel spraševati o novicah iz naših krajev, in kako gre politika, kako organizacije, kaj pravijo vodilni tamkajšnji ljudje. Skoraj mi ni bilo treba odgovarjati, ker je že vse sam vedel in si sam odgovarjal. Čudovit človek, sem si mislil, ta ima sposobnosti! Iskal sem besede, kako bi ga opozoril, po kaj sem pravzaprav prišel: po pomoč. Pa mi ni dal do besede. Imenitno je znal zasukati besedo vedno na splošne stvari. Ko je pogledal na uro in me s tem opozoril, da se mu mudi, sem mu vendar nekako nasilno zastavil vprašanje, ali bi mi lahko pomagal do najpotrebnejšega, to je do stanovanja in hrane. Tedaj mi je stisnil roko in vzkljnil velikodušno: »O, saj imamo vendar toliko karitativnih organizacij in ustanov in ljudi, ki se s tem bavijo. Za vas se bo vse dobilo.« Našel mi je nekaj naslovov in me spremil do vrat. Ko sem zaprl vrata za seboj, sem imel občutek, da sem na konju in imam že vse. Sele na ulici se mi je glava skadila in sem spoznal, da nimam še nič in da je treba začeti stvar čisto znova.

In šel sem v Trnovo — k Finžgarju.

Vstopil sem v hladno vežo trnovskega župnišča, v katerem je tedaj bival Finžgar. Po stopnicah sem našel pot do nadstropja in potrkal na prva vrata, ki sem jih dosegel. Sele ko sem zaslísal od znotraj krepak moški glas, naj vstopim, sem se toliko razgledal, da sem opazil na vratih napis, da je tu župni urad in obenem uredništvo Mladike. Torej je tu Finžgar. Vstopil sem in prvi hip v zadregi obstal pri vratih, ker nisem opazil nikogar v sobi. Sele ko sem nekoliko natančneje pogledal, sem opazil Finžgarja, kako se pri neki knjižni polici sklanja in nekaj išče. Pozdravil sem in povedal, kdo sem in kaj bi rad. Tedaj šele se je zbral in prišel počasi k meni. Prihajal je k meni velik, lepo raščen in vitek mož, širokih ramen, lepega moškega obraza in visokega, razumnega čela, duhovsko oblečen, vendar brez sukničja, kar ga je delalo takoj povsem domačega. Njegove oči so me gledale izprašujoče. Podal mi je roko in me povabil, naj sedem. Tudi on je sedel za pisalno mizo, potegnil od nekoč ustnik in cigareto ter si počasi prižgal. Tudi jaz sem

V okolici Zminja v srednji Istri so odkrili več starohrvatskih grobov. Najdbe so pomembne zlasti kot dokaz za slovansko preteklost Istre. Puljski arheologi sodijo, da je v istrskih vaseh še več takih grobov.

z očmi vrtal vanj. Opazoval sem njegovo mirnost in samozavestno udržanost. Nevolje nisem opazil pri njem, čeravno sem mu svojo prošnjo že rahlo nakazal. Mislil je.

»Student torej,« je končno rekel.

»Student bi rad bil,« sem se nasmehnil, a še ne vem, če mi bo mogoče. Nikogar nimam, da bi mi pomagal in ...

»Že, že,« me je prekinil, »trda bo, a boriti se vam bo treba. Zdrave inteligence nam je treba.«

Počasi je kadil, naslonjen v naslanjač, gledal čez mizo in mislil. Izkoristil sem trenutek, da sem se razgledal po sobi in predmetih in hkrati pripovedoval, od kod sem, kaj sem do sedaj delal, kako sem živel in kaj bi rad.

Stari in mladi

Zdelo se mi je, da je bil podobnih zgodb že viden. Nagnil se je k meni in me živahno vprašal:

»Vi mladi, kaj pravzaprav hočete, povejte mi no!«

»Oprostite,« sem dejal presenečen ob tem napadu, »če sem bil preveč drzen, da sem se oglasil, gotovo sem vam v nadlego. A, vidite, mislil sem pač ...«

»Ne, ne,« me je prekinil, »stvar me zanima in to je težka stvar. Rad bi vedel, kaj misli in hoče današnja mladina. Nezadovoljstvo kaže, a nihče ne pove, kaj pravzaprav mladinci hočejo.«

»A,« sem pomislil, »torej tu ne gre zame, ampak za mlade na splošno.« — »Ne vem, ne vem prav povedati,« sem dejal na glas. »Sele danes sem prišel; malo študentov poznam in — bavim se zaenkrat s težkimi osebnimi zadevami.«

»Vidite,« je rekel, kot da me je preslišal, »mladi kriče, da je vse zanič, pa ne povedo, kaj je zanič in kako bi bilo treba, da bi bilo bolje.«

»Jaz nič ne kričim in —«

»Že, že,« saj govoriva na splošno.«

Pomislil sem in se spomnil raznih razgovorov in debat na tem in onem zborovanju, kjer je bilo slišati razne kritike mladih proti starim. Stvari so bile takrat zame preveč oddaljene, da bi jim posvečal večjo pozornost. Toda zdaj, pod pritiskom, sem to in ono izbrskal iz spomina.

»Slišal sem to in ono proti starim,« sem rekel.

»To, to, vidite! Povejte no, kaj je narobe!«

»Iz svojega ne vem nič. Slišal pa sem od drugih.«

»Pa kaj?«

»Da uče mladino idealizma, sami pa so zmaterializirani; govorilo se je, da imajo mnogi, ki so pri koritu, po več služb in sñnekur, medtem ko puste mladino stradati; slišal sem za ljudi, ki imajo poleg redne plače še po deset, po petnajst sedežev v upravnih odborih raznih delniških družb; slišal sem o farizejstvu in podobno.«

»Pa to so hude reči!«

»Seveda so. A jaz, kot sem rekel, se še nisem zanje zanimal in povem le, kar sem slišal.«

Sklonil je malo glavo, kot bi bil osebno prizadet, in rekel: »Človek je na vseh straneh zaposlen. — Delam tu kot župnik, pišem, urejam in vodim gospodarstvo, to je moje veselje. Gledam, da zaslužim, kar dobim. Vozim se v Celje, kjer vodim Mohorjevo družbo; a razen skromnih potnih stroškov, ki mi jih povrnejo, res ne vem, da bi ...«

Videl sem, da je stvar res obrnil nase. Povedal sem mu, da o njem nisem nikdar slišal drugega kot hvalo in da v tej zvezi pač nihče ne misli nanj.

Razgovor je za trenutek obstal. Spomnil se je name in bil v zadregi.

»Trenutno ne vem, kako bi vam pomagal. Proste sobe nimam, da bi vam jo dal. S hrano je pa spet težko. S kaplanom se pogovoriva največ pri kosilu in najlaže. Svoje pogovore imava in vse bi bilo zmešano, če bi še kdo drugi sedel zraven pri mizi. V kuhinjo k služničadi vas spet ne morem dati, to se mi upira, ker tja ne spadate ...«

Bilo mu je težko in hudo je postalo tudi meni. V kuhinjo bi bil prav rad šel, toda tega si nisem upal reči, bilo bi vsiljivo, če ne kar izsiljevalno.

Na hitro sem se oprostil in se mu zahvalil za potrpljenje z menoj.

»Čakajte, morda za prvo silo ...« in segel je v predal ter potegnil iz njega dva kovača. »Za prvo silo, za danes. In oprostite, ker pač več ne morem. Trenutno sem sam v stiski. Gospodarstvo terja svoje. Bom pa premišljeval in iskal za vas. Če drugje ne bo šlo, pa pridite spet k meni!«

Sklonjene glave sem odšel in z občutkom, da sem povzročil muko temu dobremu človeku, ki nesreče drugih sodoživlja.

Imel sem dva kovača. Za hrano v Ljudski kuhinji za dva dni. V ušesih so mi bile še njegove besede: »In če drugje ne bo, pa pridite!«

Nisem prišel več k njemu. Za stanovanje sem ujel inštrukcijo, hrano sem pa dobil pri univerzitetni ustanovi. A takrat in še mnogokrat pozneje sem obudil ta spomin iz prvih, najtežjih študentovskih dni in nehotne primerjal skoraj trdi Finžgarjev nastop do neznanca z gladkim, skoraj blestečim besedičenjem onega advokata in — konkretni uspeh pri enem in drugem. Po tem zadnjem sem si ustvaril sodbo.

Pozneje sem še večkrat videl Finžgarja, a le od daleč ali mimogrede. Nekoč sem ga pozdravil. Odzdravil je, ne da bi me spoznal.

R. F.

(Konec prihodnjic)

MEDNARODNA RAZSTAVA V GORICI

Predpreteklo nedeljo so svečano otvorili mednarodno mladinsko slikarsko razstavo. Pri otvoritvi so bili navzoči vsi višji predstavniki oblasti.

Prvo nagrado 300 tisoč lir je dobil slikar Rihard Licata iz Torina, drugo po 100 tisoč lir slikar Renato Borsato iz Benetk, tretjo tudi po 100 tisoč lir Avstrijec Goldwin Eckart. Poleg teh je še cela vrsta manjših denarnih nagrad.

Razstava bo odprta do 2. oktobra. Organizatorje razstave smo že lani vprašali, zakaj ne vabijo v Gorico tudi Slovencev in Jugoslovancev. Ali se gospodje boje, da bi Jugoslovani prekosili italijanske mladinske slikarje in odnesli prve nagrade?

VZGOJNI KOTIČEK

Družinska vzgoja

V današnji številki zaključujemo vrsto sestavkov o vzgoji naših najmlajših. Preden preidemo k obravnavanju drugih vzgojnih vprašanj, bi še na kratko radi spregovorili o velikem, rekli bi odločilnem pomenu, ki ga ima skrbna družinska vzgoja za otrokovo bodočnost.

Neki psiholog trdi, da se človek v prvih štirih letih nauči za življenje več kakor visokošolec v štirih letih na univerzi. In pravilno sodi. Kajti prav v prvih letih detinstva se postavljajo temelji otrokovega navedenemu in duhovnemu življenju.

Vsak oče in vsaka mati že prav zgodaj spoznata, kako človek že od rojstva nosi v sebi polno neurenih nagnjenj: n. pr. nezmernost, trmo, jezo, neubogljivost itd. Te napake bodo v otroku rastle, se poglobljale in se razvile v močne strasti, ki jih ne bo kasneje mogla odpraviti niti še tako dobra šola niti zavod, če niso že takoj v začetku posegli vmes dobri vzgojitelji.

In kdo bi mogel otroku, v času, ko se napake niso še razvile, laže in uspešneje pomagati, da jih premaga, kakor morejo to storiti starši, ki edini lahko temeljito spoznajo ne le otrokovo zunanje ravnanje, temveč tudi njegovo dušo.

Poleg napak se že koj v prvih letih življenja pojavljajo tudi mnoge lepe lastnosti, n. pr. nesebičnost, resnicoljubnost, ljubezen do bližnjega itd. A tudi te kreposti se morejo razviti v vodilne poteze mladega življenja le s pomočjo skrbne družinske vzgoje.

Dobra in slaba nagnjenja pa niso le nekaj podzavestnega, kajti kaj kmalu začne otrok ločiti dobro od slabega in spozna, kaj sme in česa ne sme storiti. Njegova duša je torej podobna sveže zrahljani plodni njivi, na kateri se more bohotno razrasti plevel in kleno zrnje, dobro in hudo, krepost in greh. Vse odvisi od tega, kaj bo prvo vsejano v otrokovo dušo, kaj bo kot prvo začelo v njej kličiti. In kdo je že po naravi prvi usmerjevalec otrokovega življenja? To so ali vsaj bi morali biti edino starši.

Napačno je zato ravnanje onih staršev, ki gledajo v otroku le ljubko igračko, s katero se zabavajo in kateremu v vsem popuščajo, češ, saj še ni česar ne razume in da že tako pride čas, ko bo moral hoditi v šolo, kjer ga že »drugi« vzgoje.

Resnica je popolnoma drugačna: Če niso starši resno vzgajali otroka že v predšolski dobi, ga nobena šola, noben zavod, pa naj bi bila vzgoja tu še tako izvrstna, nikdar vzgojila ne bosta!

GOSPODARSTVO

Hočeš imeti dobro vino?

PAZI NA SODE!

Vse kaže, da bo letošnja trgategv dobra. Vinogradniki bodo zato najbrž potrebovali tudi tako posodo, v kateri ni že dolgo bilo vina, morda celo nikoli. Naslednja navodila jim bodo prav gotovo koristila.

KAKO RAVNAŠ Z NOVIMI SODI

Sodi so lahko hrastovi, kostanjevi ali akacijevi. Vse te tri vrste lesa pa vsebujejo snovi, ki mlademu vinu škodujejo. Preden nove sode uporabimo, moramo zato poskrbeti, da se iz lesa odpravijo škodljive snovi.

Nov sod najhitreje izčistimo s paro, ki jo spustimo v obrnjen sod skozi luknjo za pipo; voha naj bo med tem časom zaprta. Tu pa tam voh odstranimo, da iz sode steče umazana voda.

Če nimamo na razpolago pare, si moramo drugače pomagati, predvsem s slano vodo. Kdor je blizu morja, naj sod najprej oplakne z morskovo vodo, ga nato napolni in pusti polnega štiri dni. Ko ga je spraznil, naj ga vsaj trikrat izplakne z navadno vodo.

Če morske vode nimamo, lahko sod izperemo z vrelo vodo, v kateri smo raztopili navadno kuhinjsko sol. Še učinkovitejše sredstvo je navadna soda. Za sod 5 hl raztopimo v 10 litrih vrele vode po 3 kg sode. Vročo raztopino zlijemo v sod, ki ga nato valimo na vse strani. Raztopine ne zlijemo iz sode, temveč ga napolnimo z navadno vodo. Po 5 dneh sod izpraznimo in ga izperemo s 4-odstotno žvepleno kislino, ki jo dobimo, če 25 litrom vode dodamo 1 liter žveplene kisline. Končno moramo sod še nekajkrat sprati z navadno vodo.

ŽE DOLGO NERABLJENI SODI

Predvsem moramo paziti, da so obroči nabiti in doge prepojene z navadno vodo, kajti drugače bo sod puščal.

Če je sod zdrav, ga izplaknemo z navadno, nato z vročo in končno z vrelo vodo, v kateri raztopimo za vsak hl po 50 gramov »sanatona«. Za sod 5 hl zadostuje 5 litrov vrele vode in 1/4 kg »sanatona«. Sod začepimo in ga počasi valimo, tako da pride raztopina na vsako dugo. Nato postavimo sod na eno dno za pol ure, nekaj ur pa na drugo. Sod potem izpraznimo in ga izplakujemo z navadno čisto vodo, dokler ne priteče iz sode čista voda.

SUMLJIVI SODI

Za te velja isto, kar smo napisali v zgornjem odstavku.

NEKOLIKO KISLI ALI PLESNIVI SODI

S temi ravnamo kot z dolgo nerabljenimi sodi, le da moramo vzeti večjo količino »sanatona«, in sicer 75 do 100 gramov na hl.

KISLI SODI (PO CIKU)

Ti sodi so navadno dobri za kisló zelje, kisló repo ali za kurjavo. Če so njihove doge zdrave, cik pa ni prehud, moramo najprej sod odpreti, ga s kako strguljo očistiti in ga od znotraj nekoliko izoblati. Nato z njim ravnamo kot s sodi, o katerih smo govorili v prejšnjih poglavjih. Le »sanatona« moramo raztopiti po 150 gramov na hl.

MOČNO PLESNIVI SODI

Močno plesnive sode moramo na vsak način najprej odpreti in pogledati, ali je katera doga gnila. V tem primeru moramo gnilo dugo zamenjati z zdravo. V ostalem pa z njimi ravnamo kot s kislimi sodi, le da količino »sanatona« zvišamo na 175 g za hl.

PARAFIRANI SODI

viso pripravljeni, da bi v njih vrel mošt, kakor tudi ne mlado vino. Godni so le za že izdelano vino, in sicer po drugem pretakanju (maja meseca).

Parafiranih sodov ne smemo izplakniti z vrelo vodo, ker bi s tem raztapljali parafin. Izperemo jih zato le z navadno vodo. Če pa ima sod duh po plesni ali ciku, ga moramo odpreti in poiskati vzrok neprijetnega duha. Tak sod navadno ni za nobeno rabo, ker so najbrž s parafinom pokrite doge ciknjene ali plesnive. Če pa vidimo, da se je parafin odtrgal le na kakem mestu, moramo to mesto ponovno prevleči s parafinom.

SODI ČRNEGA ZA BELO VINO

Takih primerov bo letos najbrž precej. Sod mora najprej zgubiti prejšnjo barvo, kar dosežemo z živim apnom. Za sod 5 do 6 hl vzamemo 1 kg živega apna, ga zdrobimo v manjše kose in jih stresemo v sod. Vrhu nalijemo tri litre vrele vode in sod začepimo. Nato ga prav počasi na vse strani valimo. Čez kako uro sod izpraznimo, zlijemo vanj 30 litrov vrele vode in 1 liter žveplene kisline, začepimo in najmanj pol ure na vse strani valimo. Ko smo to opravili, sod izpraznimo in ga izplaknemo s čisto vodo; to delo ponovimo, dokler ne priteče iz sode popolnoma čista voda.

Sportni pregled

AVTOMOBILSKE DIRKE V MONZI

V nedeljo je bila v Monzi 26. dirka za veliko nagrado Italije. Na takih tekmah navadno velike tovarne predstavijo javnosti svoje najhitrejše in najodpornейše proizvode, saj pomeni zmaga najboljšo reklamo. Letošnje tekmovanje je bilo še toliko zanimivejše, ker je to pot po petnajstih letih zopet nastopila nemška tovarna Mercedes in ker so vseh teh 15 let imele italijanske tovarne popolno tehnično premoč. Letos pa je bilo njih upanje na uspeh zelo pičlo, ker so na drugih dirkah, ki so bile veljavne za svetovno prvenstvo, že 4-krat zmagale Mercedes.

Takoj ob pričetku so se uvrstile vse 4 »Mercedes« na prva štiri mesta, kjer so ostale približno do polovice dirke. Nato sta dva vozača odstopila in ostala sta še Fangio in Taruffi, ki sta prinesla tovarni Mercedes 1. in 2. mesto, in sicer na progi, ki je dolga 500 km. Povprečna brzina zmagovalcev je bila skoraj neverjetna: približno 207 km na uro. Največjo srednjo brzino na 1 krogu je dosegel 25-letni Anglež Moss, tudi z Mercedes, ki je vozil 215.698 km na uro. Na tretjem mestu je bil Italijan Castellotti na vozilu znamke Ferrari. S to zmago si je Fangio prisvojil naslov svetovnega prvaka za leto 1955.

NOGOMET

Prihodno nedeljo se v Italiji pričnejo tekme za nogometno prvenstvo I. lige. Letošnji prvak je bil, kot je vsem dobro znano, Milan. Kdo bo prihodnje leto nosil ta častni naslov, je pa velika neznanka,

SODI, V KATERIH JE BILO OLJE

Na vsak hl vzamemo pol kg navadne sode, katero raztopimo v 5 litrih vrele vode, in zlijemo v sod. Sod počasi valimo v vseh smerih, in sicer večkrat. Nato ga izperemo z okisano vodo, ki jo dobimo, če 10 litrom navadne vode primešamo 1/4 kg žveplene kisline. Namesto sode lahko vzamemo pol kg živega apna in nanj zlijemo 5-6 litrov vrele vode. Končno moramo sod večkrat oplakniti z navadno mrzlo vodo.

SODI, V KATERIH JE BIL RUM, ŽGANJE ITD.

Te sode, če je le mogoče, izparimo z vodno paro. Če tega ne moremo, napolnimo sod z navadno vodo in ga držimo polnega 48 ur. Ko smo ga izpraznili, stresemo vanj na vsak hl po 25 gramov navadne kuhinjske soli, 25 gramov dvokislega mangana (biossido di manganese) in 25 gramov žveplene kisline. Vanj zlijemo 3/4 litra vrele vode in sod dobro začepimo ter 12 ur pustimo pri miru. Med tem se v njem razvije klor, ki neprijetno diši, ko sod odčepimo. Tedaj ga moramo večkrat oprati z vrelo vodo, vsaj enkrat z lužnico navadne sode (1 kg navadne sode raztopljene v 10 litrih vrele vode), potem pa večkrat z mrzlo navadno vodo.

OVINJENJE SODOV

Če sode izpiramo tako kot smo dejali v prejšnjih poglavjih, dobimo sicer čisto, a zelo pušo posodo, ki jo, preden jo nalijemo z vinom ali moštom, moramo oviniti.

Naši ljudje delajo tako imenovane »bolide« in v ta namen kuhajo tropine. Nekateri tropinam dodajo tudi liste breskev in s tekočino oplaknejo sod. »Bolida« iz tropin — a samo iz teh — je priporočljiva, a boljše je, da sod oviniš s čisto vinsko kislino, katero prej raztopimo v nekoliko mlačni vodi. Vinska kislina (acido tartarico) je bela sol, katere vzamemo po 20 gramov za vsak hl in jo raztopimo v litru mlačne vode. Raztopino zlijemo v sod, ki ga potem na vse strani valimo.

Čeprav vse kaže, da bo to Fiorentina. Medtem ko je toliko opevani Milan izgubil proti Dinamu iz Moskve s 4:1, je Fiorentina v četrtek uspelo premagati Ruse z 1:0. Pri Fiorentini se je zopet odlikoval Braziljanec Julinho, medtem ko je Montuori naredil hudo napako, ko je minuto pred koncem zgrešil enajstmetrovko. Rusi so se tu mnogo manj izkazali kot proti Milanu.

V nedeljo so bile po vsej Italiji nogometne prijateljske tekme. Čeprav je Triestina zmagala proti Monzi z 1:0, vendar ni pokazala dobre igre. Če bo tudi v prvenstvu igrala tako, bo težko ostala še naprej v I. ligi. Zelo nas je presenetila Padova, ki je premagala Juventus s sijajnim izidom 3:0. V odlični formi je bila tudi Bologna, ki je z istim izidom premagala Udinese. Se huje se je pa godilo Laziu, kateri je izgubil proti Romi s 5:1. Ostale tekme so se končale takole: Milan - Inter 6:4; Spal - Lanerossi 3:1; Parma - Sampdoria 4:3; Pro Patria - Pro Vercelli 5:2; Verona - Atalanta 1:1; Siracusa - Catania 4:3; Torino - Alessandria 2:1; Novara - Legnano 1:1; Genova - Modena 3:1.

Dokončno sta izključeni iz I. lige Udinese in Catania. Na njunem mestu bosta igrali Spal in Pro Patria, ki bi na podlagi lanskih uspehov morali biti v drugi ligi.

V tekmah za jugoslovansko prvenstvo vodi Crvena zvezda s 5 točkami pred Dinamom in Hajdukom.

LAHKA ATLETIKA

V srečanju med žensko reprezentanco Italije in Svice v Benetkah so sijajno zmagale Italijanke s 57-27 točkami. V vseh panogah so si osvojile prvá mesta, vendar pa niso dosegle nobenih vidnejših uspehov.

(Nadaljevanje na 10. strani)

ZA NAŠE NAJMLAJŠE

št. 30

Tarzan, kralj džungle

Z globokim lajanjem je samica opozorila druge opice na tujca. Nekateri veliki samec so se z najženimi tilniki začeli pomikati proti Tarzanu. »Karnat! je zaklical belec v njihovem jeziku, »ali me ne poznaš? Tarzan sem!«

Zver je tedaj začudeno obstala. »In ti, Mapora, je nadaljeval Tarzan, »ali se ne spominjaš svojega kralja, ki je ubil mogočnega Kerčaka? Pogledj me! Mar nisem še vedno tisti mogočni nezmagljivi Tarzan, ki ste ga toliko let poznali?«

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

45

Opice so se zbrale okoli njega in začele mrmati med seboj. »Česa iščeš med nami?« je vprašal Karnat. »Samo miru« je odvrnil Tarzan. Spet so se opice posvetovalle. Nazadnje je Karnat rekel: »Prav, Tarzan, pojdi z nami.«

Opice so spet šle po svojih opravilih. Za Tarzana so se menile toliko, kakor da se ni nikoli oddaljil od njih. Le samice, ki so imele mladiče, so bile še nekaj dni nezaupljive, a tudi te so se ga kmalu privadile.

Tarzan je sedaj spet lovil kakor nekdanj. Opice so vidеле, da jim je Tarzan najboljše znal poiskati hrane. Njegova zanka je ujela dobre grizljaje. Spet so nanj začele gledati kakor na svojega vodjo. Tarzan je v drugo postal kralj opičjega rodu.

Malo pred Tarzanovo vrnitvijo se je bil mlad samec odpravil k sosedom, da bi ugrabil lepo nevesto. Ko se je vrnil, je pripovedoval, da je srečal veliko čredo čudnih opic. »Vse, razen ene so bili samci s kosmatimi obrazi, le ena je bila samica.«

Skrivnost

DRJA FU-MANČUJA

ROMAN - Spisal: Sax Rohner - Prevedel: A. P.

»V vsakem primeru nam bo njeno stanje dopustilo, da ji dam uspešno sredstvo,« sem predlagal. »To bi nam pomagalo iz zagate.«

»Dobro!« je zaklical Smith. Bil je močno razburjen. »Zanesem se nate, Petrie, da kaj ukreneš. Mr. Weymouth« — obrnil se je k najinemu gostu — »drevi pridem k vam, najpozneje opolnoči.«

Weymouthu je bilo videti, da si je zelo oddahnil. Rekel sem mu, naj počaka, dokler ne pripravim pijače za bolnico. Ko je odšel, sem dejal:

»Kaj po tvojem mnenju, Smith, pomeni tisto trkanje?«

Potrkal je s pipo ob mrežo ognjišča in jo začel iznova polniti.

»Ne smem ti povedati, na kaj upam, Petrie,« je odvrnil — »niti ne, česa se bojim.«

Tisti, ki je trkal

Mrak je naju zagrinjal, ko sva stopala proti Maple Cottageu. Smith je očitno kazal veliko zanimanje za pokrajino. Visok, starinski zid je mejil cesto, po kateri sva precej časa hodila. Nazad-

nje je prešel zid v razpadajočo ograjo. Ko sva prispela do neke odprtine v ograji, je prijatelj pogledal skozenjo.

»Tu je zelo obsežno zemljišče,« je pojasnjeval, »na eni strani je poraslo z drevjem, medtem ko je niže doli videti neki ribnik.« Cesta je bila tiha in razločno sva zaslišala korake — brez dvoma — bližajočega se stražnika. Smith je še vedno kupal skozi okno v ograji, dokler ni prišel do naju redar. Potem je vprašal:

»Ali se to zemljišče razprostira do vasi?« Stražnik se je takoj ustavil in je bil videti pripravljen za pomenek; s paleci za svojim opasačem je stal pred nama.

»Da, sir. Pravijo, da bodo tu skoz speljali tri nove ceste med tem mestom in onim gričem.«

»Tu mora biti kaj primerno mesto za postopače?«

»Videl sem sumljive nepridiprave. Toda po mraku lahko spravite noter vso armado, pa ne bodo nikogar našli.«

»Ali so v hišah tam zadaj kaj pogosti vlomi?«

»Oh ne. V teh krajih se najrajši zabavajo s tem, da izmikajo hlebce kruha in steklenice z mlekom, ko jih donašaleci prinesejo. Prav v zadnjem času je bilo dosti takih primerov. Moj tovariš, ki me zamenja, je dobil povelja, da z vso pozornostjo zjutraj straži!« Mož se je zarežal. »Sicer pa ne bi bilo kaj prida, tudi če bi koga ujel!«

»Ne,« je rekel Smith raztreseno, »mogoče ne. Vaša služba mora biti precej topla v tem letnem času, kajne! Lahko noč!«

»Lahko noč, sir,« je odgovoril stražnik, ki je stisnil sprejeti

RADIO TRST A

Nedelja, 18. septembra ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše; Fajdiga: Bela koza; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Slovenski zbori; 19.15 Nedeljski obiski in razgovori; 20.30 Montemezzi: Ljubezen treh kraljev, opera v treh dejanjih.

Ponedeljek, 19. septembra ob: 12.55 Pevski duet in harmonika; 19.15 Mamica pripoveduje; 20.30 Domači odmevi; 21.00 Okno v svet; 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti; 22.15 Cajkovski: Koncert v D-Duru za violino in orkester.

Torek, 20. septembra ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 13.30 Glasba po željah; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Slovenski motivi; 21.00 Radijski oder: Zorko Simčič: Krst pri Savici, igra v treh dejanjih.

Sreda, 21. septembra ob: 13.30 Lahke melodije igra duo Harris-Primanj; 18.30 Začarane police; 19.15 Zdravniški vedež; 20.30 Zenski tercet Metuljček; 21 Mnenja in dejstva; 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti.

Cetrtak, 22. septembra ob: 12.55 Slovenski motivi; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Zbor Slovenske Filharmonije; 21.00 Dramatizirana zgodba; 22.30 Iz operetnega sveta.

Petek, 23. septembra ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 19.15 Sola in vzgoja; 21.00 Tržaški kulturni razgledi; 21.30 Vokalni kvintet; 22.00 Iz svetovne književnosti in umetnosti; 22.45 Liszt-Busoni: Španska rapsodija.

Sobota, 24. septembra ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 14.00 Dvorakovi slovanski plesi; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 15.30 Pogovor z ženo; 16.15 Kavarniški koncert; 16.35 Domači odmevi; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Anton Foerster: Gojenjski slavček, opereta v treh dejanjih.

TEDENSKI KOLEDARČEK

18. septembra, **nedelja**: Jožef K., Sokolica
19. septembra, **ponedeljek**: Januarij, Vinograd
20. septembra, **torek**: Evstahij, Morana
21. septembra, **sreda**: Kvarte, Matevž, Blagoslav
22. septembra, **četrtak**: Mavricij, Celimir
23. septembra, **petek**: Kvarte, Tekla, Slavna
24. septembra, **sobota**: Kvarte, Marija, Radivoj

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 14. sept. si dal oziroma dobil za:

ameriški dolar	625—628	lir
avstrijski šiling	22,75—23,75	lir
100 dinarjev	80—80	lir
100 francoskih frankov	165—168	lir
funt šterling	1630—1670	lir
nemško marko	146—148	lir
pesos	17—19	lir
švicarski frank	146—147	lir
zlato	714—716	lir
napoleon	4100—4200	lir

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 155: Naša kraška zemlja je pusta. Katera umetna gnojila so zanjo najbolj priporočljiva? Kdaj in kako naj gnojimo, da dvignemo proizvodnjo naših senožeti?

Odgovor: Za kraško orno zemljo, ki je že tako pusta, morajo biti umetna gnojila samo dopolnilo k hlevskemu gnoju. Slednji namreč doprinaša zemlji humusa-prhljice, ki je nositelj rodovitnosti, zemljo gnoji in rahlja ter nase veže tudi vlogo. Umetni gnoj dela zemljo še bolj težko in pušča, ker je zelo podvržena suši. Če je vreme v poletnih mesecih deževno, ni opaziti pri umetnih gnojilih teh senčnih strani. Kraške senožeti pa so zelo donosne, če jih gnojimo z umetnimi gnojili, toda gnojiti moramo o pravem času, in sicer: jeseni, to je najpoznejše do decembra, bi jih morali pognojiti s Thomasovo žlindro (scorie Thomas). Če ima gnojilo 18% kar pomeni, da vsebuje v 100 kg po 18 kg raztopljive fosforove kisline, raztrosimo na vsakih 100 kv. m po 6 do 10 kg. Če je žlindra manj odstotna, je moramo raztrositi sorazmerno več. Žlindra je za kraške zemlje zato priporočljiva, ker se topi počasi in ker vsebuje poleg fosforove kisline tudi precej apna in železa. Na apnu pa so kraške zemlje zelo uboge, čeprav se to čudno sliši, saj je ves Kras iz apna: a to apno ni topljivo, oziroma je zelo težko. Če pa gnojimo s Thomasovo žlindro, damo zemlji le dve nujno potrebni snovi — fosfor in apno —, manjkata pa še dve, in sicer kalij in dušik. Zato moramo gnojiti tudi s tema prvinama, in sicer bolj proti pomladi, to je marca. Tedaj raztrosimo na vsakih 100 kv. m površine po 2 kg apnenega dušika (calcio-cianamide) in enako količino kalijeve soli (sale potassico). Teh dveh gnojil ne smemo mešati med seboj, trositi jih moramo vsako zase, najbolje eno v začetku, drugo pa konec tedna. Poskusite in boste videli, da boste zadovoljni!

Vprašanje št. 156: V posodi imam vsajeno limono. Ima vse polno plodov, ki se pa ne razvijajo, ker odpadajo listi. Bojim se, da se bo sploh posušila. Kako bi ga rešila?

Odgovor: Navedeni podatki so prepričali, če želite imeti dober nasvet. Limonova rastlina namreč lahko zgublja liste iz naslednjih vzrokov: lahko je posoda premajhna in je že polna korenin; v tem primeru je potrebno limono presaditi v večjo posodo. Lahko je pa zemlja okoli korenin že izžrpana in jo je zato potrebno zamenjati z novo, rodovito. Lahko je limoni škodilo zalivanje z mrzlo vodo, ko je bila zemlja še topla. Mogoče je, da se ne strinja divja podlaga z zlahtnim delom. Mogoče je, da se je limona prehladila, ker je bila na prepihu ali da je nanjo kvarno vplival nenadni preveliki skok v toploti. Zelo verjetno je, da vaša limono mučijo kaparji in je zaradi tega oslabela. V tem primeru je potrebno uničiti kaparje s »paramagom«, s katerim poškropimo celotno rastlino. Nadalje je mogoče, da je drevo napadla gniloba. V tem primeru je potreb-

no pregledati korenine, odrezati vse nezdrave in skrajšati nedotaknjene ter razkužiti vse korenine z 2% raztopino modre galice (brez apna). Nato je potrebno zamenjati posodo in zemljo, slednjo pa pognojiti z umetnimi gnojili, in sicer s superfosfatom (perfosfato), kalijevo soljo (sale potassico), žveplenokislino amonijakom (solfato ammonico) in železno galico (solfato di ferro). Istočasno moramo tudi prikrašati krono in vse rape razkužiti z isto raztopino kot za korenine. Končno lahko vaša limona bojuje na kužni suhobi, proti kateri pa še ne poznamo nobenega učinkovitega sredstva. Če ne morete iz tega, kar smo napisali, nič presoditi, nesite limono h kakemu strokovnjaku za zdravstvo rastlin.

MALI OGLASI

Krojačnica v Trstu sprejme marljivo učenko, ki je že nekoliko uvedena v šiviljsko delo. Ponudbe pri upravi lista.

ŠPORTNI PREGLED

(Nadaljevanje z 8. strani)

Aleksandra Ciudino, ruska atletinja, je postavila nov svetovni rekord v peterboju s 5.014 točkami. V posameznih 5 disciplinah je dosegla naslednje rezultate: krogla 13,19 m; skok v višino 1,64 m; v daljavo 6,04; 200 m 26"3; 80 m 11"5.

Na stadionu Dinama je pred 80.000 gledalci ruska državna reprezentanca premagala angleško s 220-141 točkami. Najboljši uspeh je bil v ženski štafeti 600x3 (Lapshina, Lisenko, Otralenko), kjer so tri Rusinje dosegle s časom 6'7" nov svetovni rekord.

Črna zvezda je postala tudi letos državni prvak liahkoatletске lige Jugoslavije. Ob tej priliki je bil postavljen nov državni rekord na 400 m čez ovire. Postavil ga je Puc s časom 54"3.

BASEBALL

Ob koncu prvenstva je tržaško moštvo Giants igralo proti CUS Milano. Z zmago si je zagotovilo, da ostane še prihodnje leto v I. ligi.

HOKEJ NA KOTALKAH

Tržaško moštvo Triestina je ponovno postalo državni prvak v tem športu. Njen najboljši igralec je gotovo bil letos Brezigar.

S A H

V 16. kolu turnirja v Göteborgu je Fuderer izgubil z ruskim mojstrom Keresom, Rabar pa z Medino. To je že peti Fudererjev poraz. Tako je iz tretjega mesta prišel na 9. in še to si deli s Pachmanom in Pilnikom, Rabar pa je sedaj z Najdorfom na 13. mestu. Če bo šlo tako dalje, ne bo nihče izmed njih postal šahovski vele mojster, čeprav so vsi upali, da bosta postala oba.

izdaja Konzorcij Novega lista

Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« z o. z. v Trstu
Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

napitek v žep, »pa lepa hvala!« Smith je nekaj časa gledal za njim in se zamišljeno vlekel za uhlj.

»Morda bi pa bilo kaj prida, navsezadnje,« je zamrmral. »Pojdiva, Petrie!« Nobene besede ni več izpregovoril, dokler niso obstala pri durih v Maple Cottageu. Tam je stal možki v navadni obleki, ki je očitno pričakoval Smitha. Dotaknil se je klo-buka.

»Ali ste našli kako primerno skrivališče?« je nemudoma vprašal moj prijatelj.

»Da, sir,« je bil odgovor. »Moj tovariš Kent je zdaj tam. Opazili boste, da ga ni moči od tod videti.«

»Res je,« je pritrdil Smith, ko se je ozrl naokrog. »Kje pa je?«

»Zadaj za razbitim zidom,« je pojasnil mož in pokazal z roko. »Skozi tistile bršljan se dobro vidijo stara vrata.«

»V redu. Bodite budni! Ako pride kak sel zame, ga ne združite, razumete? Nihče nas ne sme motiti. Sla boste že spoznali, ker bo eden izmed vaših tovarišev. Ko pride, skoviknite trikrat močno ko sova!« Odšla sva do praga hiše. Na Smithovo zvonjenje se je pojavil James Weymouth, ki mu je bilo videti, da mu je najin prihod odvalil kamen s srca.

»Najprej,« je dejal prijatelj kratko, »je najbolje, da skočis gor in si pogledaš bolnico.« Šel sem torej za Weymouthom po stopnicah in njegova žena me je peljala v majhno, čedno spalnico, kjer je ležala blede, od boli strta ženska.

»Ali ste ji dali pijačo, kakor sem naročil?« sem vprašal.

Zena Jamesa Weymoutha je prikimala. Bila je videti prijazna ženska, ki ji je hojazen prav tako zrla iz rjavih oči kakor njenemu možu iz modrih. Bolnica je trdno spala. Šepetaje sem dal nekaj navodil zvesti strežnici in se potem podal v sprejemnico. Bila je topla noč in Weymouth je sedel ob oknu ter kadil. Slaba svetloba svetilke, ki je bila na mizi, ga je napravila skoraj neverjetno bratu podobnega — za hipec sem obstal ob vzhodju stopnic in skoraj nisem mogel verjeti. Potem je obličeje v celoti okrenil proti meni in privid je zginil.

»Ali menite, gospod doktor, da se lahko prebudi?« je vprašal.

»Mislim, da ne,« sem odgovoril.

Nayland Smith je stal na preprogi pred ognjiščem in v svoji živčni nemirnosti stopical z ene noge na drugo. Vsa soba je bila polna dima, zakaj tudi on je kadil. Kajenje je nalezljivo in sem si tudi sam prižgal cigareto, ko sem se usedel v naslanjač. Za to pusto, nočno stražo sem se bil pripravil s svežnjem raznih beležk, zvezkom in nalivnim peresom. Uredil sem si vse, da nadaljujem svoje poročilo o Fu-Mančuju.

Tišina se je razprostrla okoli Maple Cottagea. Razen lahnega šelestenja cedar zunaj in Smithovega večnega prižiganja vžigalic me ni nič motilo pri delu. Vendar pa sem slabo napredoval. Ko je Smith že devetih ali desetih izpraznil svojo pipo na ognjišče, se je v kuhinji oglasila ura s kukavico.

(Nadaljevanje)